

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Inledning	6	KAPITEL 5	Vägar till läsning och skrivning	34
Språk och språkutveckling i grundskolans årskurs 1–6	6	A	Att möta olika slags texter och själv ta de första stegen	34
KAPITEL 1			Att finna engagemang i det egna läsaandet och skrivandet	35
Materialens uppläggning och innehåll	7		Observationspunkter A ● ● ●	37
KAPITEL 2			Avstämning A ■	47
Språkutvecklingen – hur får man fatt i den?	10	B	Att gå vidare när läse- och skrivkoden är knäckt	48
Elever med flera språk	10		Att läsa och förstå och att skriva så andra förstår	49
Läraren som observerar och ger stöd	11		Att utveckla olika strategier för läsning och skrivning	49
Läraren – den professionella observatören	11		Observationspunkter B ● ● ●	51
Läraren – det professionella stödet i elevers språkutveckling, s 14	14		Avstämning B ■	59
KAPITEL 3		C	Att läsa och skriva med fly och förståelse	60
Vad säger forskningen?	18		Observationspunkter C ● ● ●	61
Har elever tillägnat sig språk	18		Avstämning C ■	69
Forskning om läsande och skrivande	19	D	Att ta nya och stora steg i läse- och skrivutvecklingen	70
Kompletterande forskningsperspektiv	19		Observationspunkter D ● ● ●	73
Intresse och engagemang som drivkraft	19		Avstämning D ■	79
Boktavlakunskap och andra språkliga förmågor	20	E	Att vidareutveckla den språkliga medvetenheten	80
Samtal	20		Observationspunkter E ● ● ●	81
Fortsatt läs- och skrivutveckling	20		Avstämning E ■	87
Elevers bakgrund	21	F	Att distansera sig till egna och andras texter och utveckla en kritisk blick	88
Elevers språkliga landskap	21		Observationspunkter F ● ● ●	90
Uttrycksformer i dialogiska och flerstämmiga miljöer	21		Avstämning F ■	96
Dokumentation, dokumentation, dokumentation...	21	REFERENSER	Forskning och beprövad erfarenhet – litteratur i urval	98
KAPITEL 4		FORMULÄR	Översikt observationspunkter, läsa och skriva ● ● ● ■	101
Talet är grunden!	23		Observationspunkter, lärarmatris ● ● ● ■	105
Att tala och samtala	23		Observationspunkter, klassöversikt ● ● ● ■	111
Den muntliga dimensionen i lärandet	24		Översikt över observationspunkterna samtala, tala och lyssna ● ● ● ■	123
Förslag till observationer/läktagelser	25			

* Observationspunkterna för A, B och C har blivit fler i några fall

* Avstämningarna A, C och F är samordnade med kunskapskraven och avstämningarna A, B och C är samordnade med *Bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling i årskurs 1–3*.

MEN

Avstämningarna tar upp fler punkter än såväl kunskapskraven som *Bedömningsstödet i läs- och skrivutveckling i årskurs 1–3*,

eftersom

avstämningarna är sammanfattningar av de föregående observationspunkterna.

Textanvändning och meningsskapande – Symbolhantering

I observationspunkterna under A till C har dessa två ingångar fått egna rubriker

Textanvändning och Meningsskapande (TM)

Textanvändning

förmågan att delta och bidra i mötet med olika typer av texter och skrivuppgifter.

Meningsskapande

förmågan att skapa mening i skrivandet och i mötet med texter förstå innehållet i det lästa och skrivna.

Symbolhantering (SH)

förmågan att hantera grundläggande grammatiska aspekter av det skrivna språket som till exempel kopplingen ljud – bokstav, stavning, meningsbyggnad och interpunktion samt ordens uppbyggnad.

Textanvändningen

Skönlitteratur

narrativer (berättande text av olika slag), lyrik (dikter, visor, rappar, rim och ramsor) och drama.

Sakprosatexter

olika typer av instruerande, beskrivande, förklarande, utredande och argumenterande texter, t.ex. listor, recept, manualer och olika typer av faktatexter.

Utvecklingslinjer

från texter som innehåller mycket stödjande illustrationer och lite skriven text till att också omfatta texter som domineras av skriven text.

från texter som behandlar bekanta och elevnära ämnen (egen erfarenhet och engagemang) till att

också behandla ämnen som inte är så bekanta eller så elevnära, men där arbetet i skolan gör de här ämnena både bekanta och elevnära.

Meningsskapande

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

att **återge** något

Imse klättrade upp för tråden och sedan spolades bort.

att **kommentera**

det nog gjorde ont eller han blev ledsen.

att **sammanfatta**

det handlar om en spindel som klättrar upp för en tråd och ramlar ner när det regnar på honom, men när solen skiner kan han klättra upp igen.

att **finna budskap**

det handlar ju inte bara om att han klättrar upp, trillar ner och klättrar upp igen, det handlar ju också om att inte ge upp.

att **resonera** om innehållet

mer **enkla resonemang**, t.ex. kommentera vad som är det viktigaste i innehållet och jämföra med vad andra tyckte var viktigast

----->

underbyggda resonemang, t.ex. pröva på att argumentera för sina åsikter om vad som är det viktigaste.

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Specifika uttryck

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

en rik ordanvändning

* skapas genom att använda såväl ämnesspecifika ord och uttryck som ord och uttryck som fångar en läsare av olika skäl som exv är lustiga, nydanande, synvändande, spännande eller upprörande

Texttypiska drag I

en röd tråd

* skapas genom övergripande tematik och en övergripande struktur med en inledning, ett huvudavsnitt och en avslutning.

* stärks genom att sambanden mellan de olika leden i texten klargörs, exv. genom att använda olika sambandmarkorer som *och sen, då, när, för att, därför, eftersom, trots, av den anledningen* och så vidare.

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Texttypiska drag II

utvecklingar och fördjupningar av innehållet

skapas genom olika typer av utbyggnader för att exv

- * omformulera (*Med andra ord...*),
- * ge exempel (*Ett exempel är ...*),
- * klargöra (*Med det menas...*),
- * göra tillägg (*och..., alltså..., men..., emellertid..., a andra sidan..., däremot...*)
- * specificera tid, plats, satt eller orsak
- * bygga ut centrala ord i texten som i *Det var ett stort och otäckt monster på taket. Han stod där helt stilla.*

Texttypiska drag III

en relation till läsaren

* skapas i berättande texter genom att exv gå in i karaktärerna och beskriva hur de exempelvis känner eller tänker eller genom att använda sig av gestaltande miljö- och personbeskrivningar, dialog, tillbakablickar och stegrande händelseförlopp

* skapas i både berättande texter och sakprosatexter genom att använda ord och uttryck som värderar, förstärker eller förminskar någon aspekt av det som behandlas, exv *han var gullig, han var alltid jättegullig, han var inte särskilt gullig* eller *stjärnor är brinnande gasklot.*

Symbolhantering

logografisk helordsläsning

enkel och avancerad ljudning

ortografisk helordsläsning och flyt

tidig form av upptäckarskrivande

avancerad form av upptäckarskrivande

helordsskrivande

Utvecklings/Progressionslinjer: LÄSA

TM1: intresse, högläsning och/eller eget läsande och texttyper

TM2: intresse, deltagande i textsamtal

TM3: bearbetning av innehåll; tekniker -> strategier

TM4 metaaspekter: funktion, innehåll, form

TM5: metaaspekter: eget läsande

SH1: avkodning

SH2: metaaspekter av symbolerna och symbolhanteringen

Utvecklings/Progressionslinjer: SKRIVA

TM1: intresse, deltagande i gemensamt skrivande

TM2: samtal om skrivna texter (egna och andras) och/eller bearbetning av skrivna texter; metaaspekter: funktion, innehåll, form

TM3: intresse, eget skrivande och texter

TM4: kvaliteter i det egna skrivandet

TM5: stöd i skrivandet

SH1: inkodning

SH2: metaaspekter av symbolerna och symbolhanteringen

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

LÄSA																			
A:1 Eleven visar uppmärksamhet vid högläsning	TM																		
	SH																		
A:2 Eleven deltar i textsamtal och läser ord som helheter (logografisk läsning)	TM																		
	SH																		
A:3 Eleven bidrar med egna erfarenheter i textsamtalen och börjar använda ljudning i det egna läsandet	TM																		
	SH																		
A:4 Eleven förstår lästa och har knäckt läskoden	TM																		
	SH																		
A:5 Eleven för enkla resonemang om textinnehållet och läser kortare elevnära texter	TM																		
	SH																		
AVSTÄMNING A																			

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Exempel på undervisning

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

A1 LÄSA

- Låta eleverna möta olika typer av texter och vara delaktiga i val av böcker utifrån intressen och teman. Gemensamt läsande används som utgångspunkt för samtal och för att ställa frågor t.ex. öppna frågor och dilemmafrågor. Exempelvis arbetar läraren med storbok och lillbok.
- Läraren är en läsande förebild som modellerar, läser och tänker högt, gör kopplingar, väver in förmågor och lästekniker, tar hjälp av elevernas förkunskaper och erfarenheter samt erbjuder en undervisning som stimulerar, stödjer och utmanar elevens textval och läsutveckling.
- Arbeta gemensamt med text och ordbanker t.ex. elevnära ord, utmana med nya ord, samla ord utifrån sinnesscheman kopplat till miljö, karaktär och händelse. Skapa texter där läraren skriver vad eleverna dikterar för att sedan läsa dessa.
- Sjunga rörelsesånger, ramsor, dikter och tillsammans hitta på egna och läsa till exempel rimsagor där eleven får fylla i, läraren läser "fel" ibland som eleven ska uppmärksamma.
- Låta eleverna parvis skriva fritt med hjälp av digitalt verktyg eller för hand och prova sedan att leta upp, markera och läsa ord.
- Låta eleverna arbeta med bokstavsljud, t.ex. ta bort eller lägga till ett ljud i ord: *Jag har gris och tar bort g. Vad får jag då? Jag har ask och lägger till m i början. Vad får jag då?*

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Stödstrukturer

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Modellering

- högläsning
- gemensamt läsande
- gemensamt skrivande
- läsande och textsamtal
- skrivande och textsamtal

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Stödstrukturer

Modellering

- ge olika typer av starthjälp (promptning), t.ex. *Vi pratade förut om vad demokrati är. Vad var det vi sa att det är? Vi sa att demokrati är ... Skriv ner det!*
- ge alternativ att välja från, t.ex. *Är vargen ett rovdjur eller är vargen ett tamdjur? Vem var det som blev glad i berättelsen: Pelle eller Kalle? Varför blev han glad? Var det för att han fick en present? Eller var det för att han fick gå på bio? Present eller gå på bio?*
- ge olika typer av frågor, t.ex.
 - slutna och mer öppna frågor som kompletterar och stödjer varandra: *Vad stod det i texten att vargen är för sorts djur? Varför kallas vargen för rovdjur? Vad är det för skillnad mellan rovdjur och tamdjur?*
 - frågor som väcker nyfikenhet: *Så spännande, vad tror ni händer, har vi några ledtrådar? Så intressant med hur räven lever, vad tror ni kommer att behandlas härnäst, har vi några ledtrådar?*
 - frågor som väcker dilemman: *Det handlade ju om en gammal man som halkade omkull på den isiga gatan. Vad skulle du ha gjort om det hänt när du gick hem från skolan idag?*

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Gemensamt läsande i de/n första årskursen/erna

- Välj ut en bok med text och bilder som kan skapa nyfikenhet, förväntan och engagemang hos eleverna.
- Skapa tillsammans med eleverna en förståelse för varför man kan vilja läsa boken och en förståelse av vad den kan handla om. Det kan exempelvis ske genom att se på framsidan och bilder i boken och låta eleverna fundera över vad den kan tänkas handla om och vad man kan få ut av att läsa den.
- Täck över texten i en bok och samtala om bilderna. Låt eleverna försöka lista ut vad det kan stå i texten.
- Skuggläs texten tillsammans (läraren läser före och eleverna efter). Samtala om ordens betydelse. Läs orden och peka samtidigt på dem för att visa läsriktningen. Läs texten många gånger med varierande röst; hög, viskande, långsam, snabb och så vidare. Låt eleverna turas om att leda läsningen genom att peka på texten.
- Samtala om texten. Ställ olika typer av frågor om innehållet, handlingen och budskapet och knyt an till elevernas egna erfarenheter och kunskaper.

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Effekter av systematiska och fokuserade textsamtal i en årskurs 3

- Eleverna använder många frågor om vad något betyder, varför något händer, tänk om ...
- Eleverna funderar över hypotetiska situationer samt skapar tänkbara historier och använder bland annat många "om ... så" – yttranden.
- Eleverna anger skäl för sina uttalanden och använder ofta "därför"
- Eleverna beskriver olika fenomen genom att ge exempel och genom jämförelser. Det skapar såväl stöd för deras uttalanden som en vidareutveckling och klargörande av det som diskuteras.
- Eleverna leker också med orden och utforskar dem genom att ta isär dem och kombinera på nya sätt.
- Eleverna kontrasterar eller motsätter sig det någon sagt eller det man läst. Det skapar spänning mellan eleverna och leder till fruktbara förhandlingar om hur man kan förstå något.

Matre, Synnöve & Fottland, Helg (2011). Text, talk and thinking together. Using action research to improve third grade children's talking, reading and identity construction. I: *Nordic Studies in Education* no 4. S. 268-269.

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Stödstrukturer

Lästekniker – Lässtrategier

- som används i olika lässituationer kan successivt skrivas upp och samlas på ett eller flera blädderblocksblad som sätts upp på väggen i klassrummet.

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Läsarresponstekniker

När du läser och tycker det är svårt att komma in i texten och bli engagerad så kan du fråga dig själv:

1. Varför ska/vill jag läsa den här texten?
2. Vad kan/vill jag lära mig av den här texten?
3. Vilka frågor vill jag ha svar på när jag läser den här texten?
4. Varför har författaren skrivit den här texten?
5. Vilka delar tycker jag bäst om? – Varför tycker jag bäst om just de delarna?
6. Vilka delar tycker jag sämst om? – Varför tycker jag sämst om just de delarna?
7. Är den här texten lik någon annan jag läst? – Vilka är likheterna och vilka är skillnaderna?
8. Med vilka formuleringar kan jag sammanfatta den här texten?
9. Vad skulle jag ändra i den här texten om det var jag som var författaren? – Vad skulle man kunna göra för att den ska bli bättre, mer begriplig, mer intressant?
10. Finns det saker i texten som jag inte förstår? – Vilka är de? – Hur kan jag göra för att förstå de sakerna bättre?

Kucer, Stephen B. 1995. *Guiding Bilingual Students "Through" the Literacy Process*. UBS-Responsen 2.

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Avläsningstekniker

När du läser och kommer till något som du inte känner igen, inte vet vad det är eller inte förstår:

1. Sluta läs – fundera över vad det kan vara och försök att dra en slutsats – fortsätt att läsa, och se om din slutsats var riktig!
2. Sluta läs – läs om meningen eller stycket från början, fundera och försök att dra en slutsats – fortsätt att läsa, och se om din slutsats var riktig!
3. Läs vidare för att få mer information – försök att komma fram till ett svar – återvänd och läs igen – fortsätt att läsa, och se om ditt svar var riktigt!
4. Sluta läs – titta på illustrationer: bilder, tabeller, diagram osv – fundera och försök att dra en slutsats – fortsätt att läsa, och se om din slutsats var riktig!
5. Sluta läs – försök känna igen ordet som ett ord du läst i någon annan text – leta reda på ordet i den texten! (Detta kan synas vara en omständlig procedur, men från barnens synpunkt är den effektiv. Dessutom uppfattar de att de själva kan lösa sina problem med hjälp av tidigare kunskap, samtidigt som de blir mera medvetna och observanta på språkliga detaljer.)
6. Sluta läs – jämför ordet med något liknande ord du läst tidigare! (Om ordet t ex är tung kan vi säga: "Det börjar som pappas namn, Tore" eller "Det ser nästan ut som kung" och sedan skriva dessa ord på tavlan. Kommentarer av detta slag kan vara en god infallsvinkel för barnen när de ska identifiera ord. De får tillfälle att lära sig hur man generaliserar kunskap. Detta gäller alla nivåer, alltifrån bokstavs-, stavelse- och ändelsenivå till rindelar och kända småord i orden.)
7. Sluta läs – fråga någon annan om hjälp! (På det sättet kan barnen läsa vidare utan att innehållsuppfattningen störs.)
8. Sluta läs – ljuda dig igenom ordet – fortsätt att läsa, och se om din ljudning var riktig!
9. Läs din text med en läskamrat!
10. Sluta läs!

Kucer, Stephen B. 1995. *Guiding Bilingual Students "Through" the Literacy Process*. UBS-Responsen 2.

Förståelsestrategier som på ett påtagligt sätt stödjer elevers utveckling av läsförståelse.

Strategi	Exempel på lästekniker som stöd för att utveckla strategin
Summera	<ul style="list-style-type: none"> • identifiera och ordna centralt textinnehåll • jämföra och kontrastera olika textinnehåll och värdera dessa • parafrasera och korta ner textinnehållet • gör detta successivt genom hela texten och sammanställ allt till slut
Summera grafiskt	<ul style="list-style-type: none"> • identifiera och ordna centralt textinnehåll • jämföra och kontrastera olika textinnehåll och värdera dessa • parafrasera och korta ner textinnehållet • visa relationerna mellan den viktiga informationen i form av hierarkiska trädstrukturer, tankekartor och liknande.
Ställa frågor och finna svar	<ul style="list-style-type: none"> • finna innehåll i texten som kan ligga till grund för olika typer av frågor som stödjer en fördjupad förståelse. Exempel på frågor är Vem?, Vad?, Hur?, När?, Var?, Varför?.
Återskapa berättelsestrukturen	<ul style="list-style-type: none"> • kritiskt granska textens funktion, innehåll och form, och samspelet mellan dessa aspekter • använda berättelsestrukturen för att återberätta
Ha självkontroll	<ul style="list-style-type: none"> • inse när man inte förstår och återläsa, använda illustrationer, och/eller fråga andra om hjälp

Liberg, Caroline (2016). *Textrollighet, läsförståelsestrategier och didaktiska val*. I Tarja Alatalo (red.) *Läsundervisningens grunder*. Malmö: Gleerups Utbildning AB. S. 121-144

Stödstrukturer

Läsanteckningar, dvs eleverna läser med pennan i handen

- kan exempelvis utgå från olika frågeställningar som läraren, klassen gemensamt eller den enskilde eleven ställt.
- kan bestå av skriven text , ritade illustrationer av olika slag (t.ex. bilder, grafer och figurer).
- ger många tillfällen varje dag till att skriva
- ger möjlighet att stanna upp i läsningen, reflektera och skriva ner sina tankar som hjälper till att fördjupa förståelsen av texten
-

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Jag skulle vilja veta mer om vad den blev bättre krigare än den var när den spånade. LISA

Björk, Maj (1995). Att lära genom att skriva. I: I. B. Lendahl & U. Runesson (red) *Vägar till elevers lärande*. Göteborgs Universitet: Institutionen för metodik. S. 57-74.

Gemensamt skrivande i de/n första årskursen/erna

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

- Välj vad den gemensamma texten ska innehålla, varför den ska skrivas och vem/vilka som ska läsa den. Den kan exempelvis handla om att återberätta en gemensam upplevelse, hitta på en berättelse eller saga, skriva klassens dagbok eller skriva en faktatext.
- Be eleverna komma med olika förslag på innehåll. Använd exempelvis tidigare gjorda läsanteckningar om innehåll som passar in här. Omformulera deras förslag till skriven text under samtal om val av ord och hur de stavas.
- Ljuda texten medan den skrivs.
- Samtala om innehållet i texten och om eleverna är nöjda med den.
- "Skuggläs" den färdiga texten tillsammans (läraren läser före och eleverna efter)! Läs orden och peka samtidigt på dem för att visa läsriktningen.
- Arbeta med elevernas språkliga medvetenhet genom att ställa frågor som: *Hur många ord finns det i texten? Upprepas en del ord? Var i texten återkommer orden? På hur många ställen finns orden? Hur många meningar? Hur ser man att det är en mening?*
- Leta bokstäver i texten. Gör eleverna uppmärksamma på sambandet mellan bokstavstecken och ljud, exempelvis genom att ljuda första bokstaven i ett ord.

Stödstrukturer för skrivande

- mer eller mindre utförliga läsanteckningar baserade på andra lästa texter
- kortskrivande
- nyckelord
- cirkulär tankekarta, där huvudtemat står i mitten och utvecklingar av detta huvudtema skrivs i en cirkel runt huvudtemat
- linjär tankekarta, där huvudtemat står överst och utvecklingar skrivs under varandra i den ordningen som man bestämmer att de ska komma i texten för att få till stånd en röd tråd
- bilder och bildserier
- händelsekartor
- beskrivande ord på tavlan eller väggen (ordbanker) som kan vara ämnesspecifika ord eller ord som till exempel beskriver vad någon känner, tänker, ser, hör, smakar och luktar. Orden kan användas för att bygga scheman där ord kopplas samman med de olika karaktärerna som kan ingå i texten
- Venn-diagram som består av två eller tre överlappande cirklar. I cirklarna placeras eller skrivs ord för föremål som man vill jämföra för att se likheter och skillnader
- VÖL-schema, där man först antecknar vad man *Vet* och vad man *Önskar lära sig*, under arbetets gång kan man sedan med jämna mellanrum skriva vad man *Lärt sig*

Nya Språket Lyfter (2016). Skolverket

Bygga ordbanker successivt under läsning av skönlitteratur

Hur man känner sig

ledsen
arg
glad
vild
rädd
.....

Vad man gör

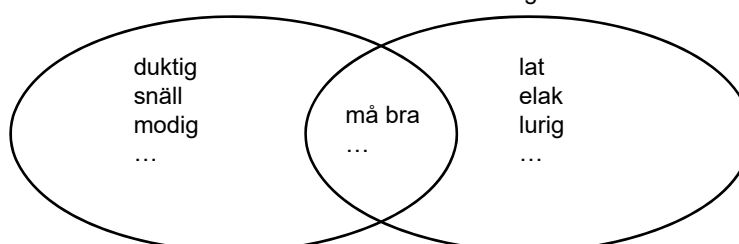
smyger ..
gömmer sig ..
jagar ..
kryper ..
springer ..
.....

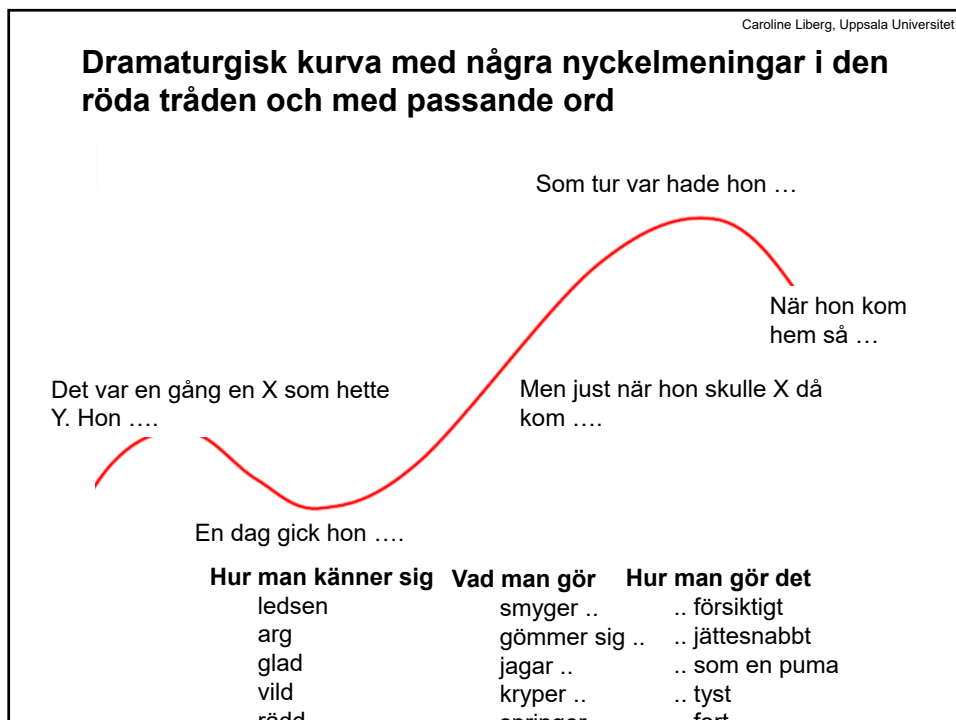
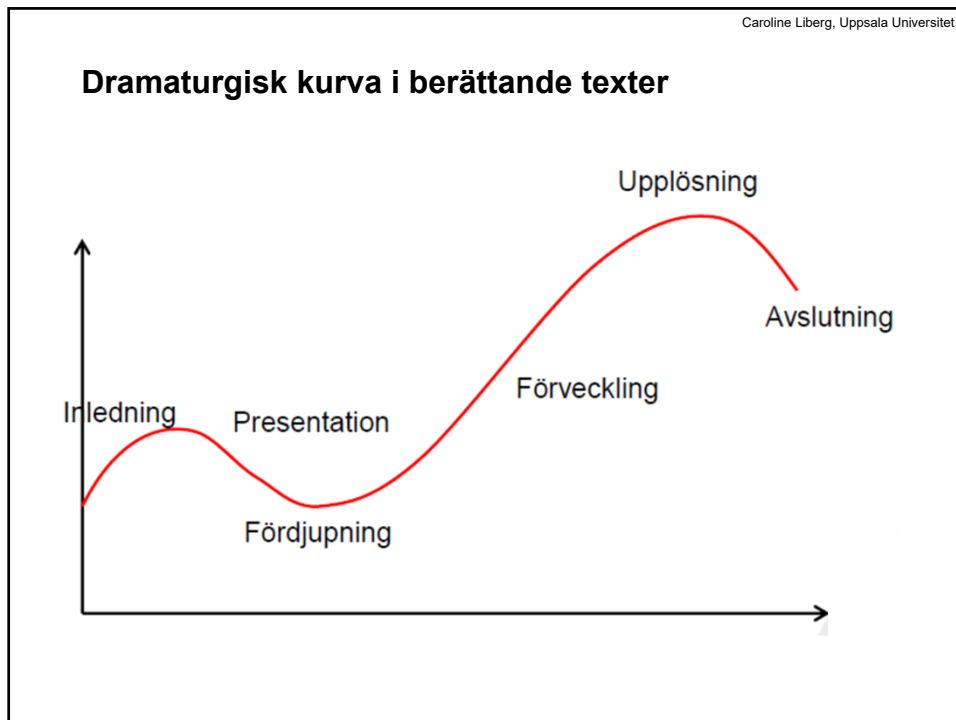
Hur man gör det

.. försiktigt
.. jättesnabbt
.. som en puma
.. tyst
.. fort
.....

Rödluvan

Vargen

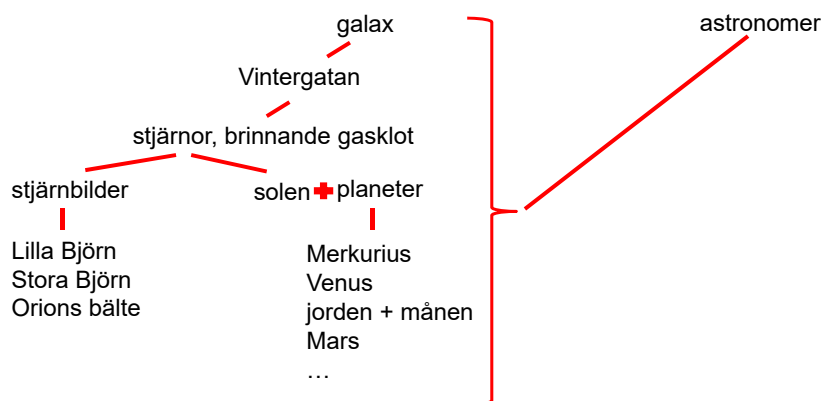

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

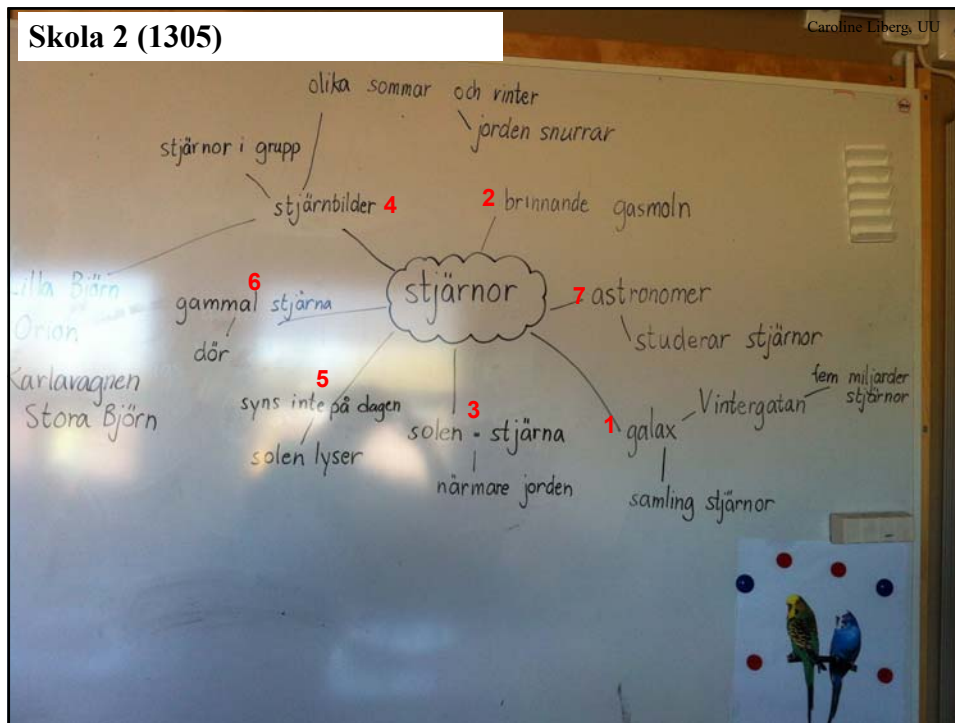
Bygga ordbanker successivt under ett arbetsområde

stjärnor
 stjärnbilder
 Lilla Björn
 Stora Björn
 Orions bälte
 brinnande gasklot
 solen
 galax
 Vintergatan
 planeter
 jorden
 månen
 Merkurius
 Venus
 Mars

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

... och successivt göra om ordbanker till ordnätverk**Semantiska nätverk**

Stödstrukturer

Skrivtekniker – Skrivstrategier

- som används i olika skrivsituationer kan successivt skrivas upp och samlas på ett eller flera blädderblocksblad som sätts upp på väggen i klassrummet.

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Skrivtekniker

När du skriver och kommer till ett ställe där du inte vet vad du ska skriva eller där du tycker det är svårt att hitta på lämpliga sätt att uttrycka det du vill ha fram:

1. Fundera över varför du skriver och för vem? Vilka är dina läsare?
2. Fundera över vilka frågor du vill ge svar på?
3. Gör en "brainstorming" och skriv ned dina tankar och idéer, t ex i form av en tankekartan – gör ett nytt försök att skriva!
4. Läs igenom det du har skrivit så här långt – gör ett nytt försök att skriva!
5. Hoppa över partiet och fortsätt att skriva om något som ska komma längre fram i texten – återvänd och gör ett nytt försök att skriva!
6. Skriv så bra du kan – återvänd, ändra och förbättra!
7. Skriv på flera olika sätt – jämför och välj det du tycker verkar bäst!
8. Skriv ned precis det du kommer på – återvänd, ändra och förbättra!
9. Prata med en kamrat – gör ett nytt försök att skriva!
10. Läs andra texter som kan ge dig nya idéer – gör ett nytt försök att skriva!
11. Sluta skriv – fortsätt vid ett senare tillfälle!

Kucer, Stephen B. 1995. *Guiding Bilingual Students "Through" the Literacy Process*. UBS-Responsen 2.

Caroline Liberg, Uppsala Universitet

Stavningstekniker

När du skriver och kommer till ett ord du inte vet hur man stavar:

1. Ljuda det!
2. Tänk på delar i ordet och försök att skriva dem först!
3. Stava ordet på flera olika sätt – jämför stavningarna och se om det är någon som du känner igen som den rätta!
4. Skriv först de bokstäver som du är säker på – försök sedan fylla på med övriga bokstäver!
5. Fråga en kamrat om hjälp!
6. Försök att slå upp ordet i en ordlista!
7. Lämna en lucka för ordet – återvänd och gör ett nytt försök att skriva det!

Kucer, Stephen B. 1995. *Guiding Bilingual Students "Through" the Literacy Process*. UBS-Responsen 2.